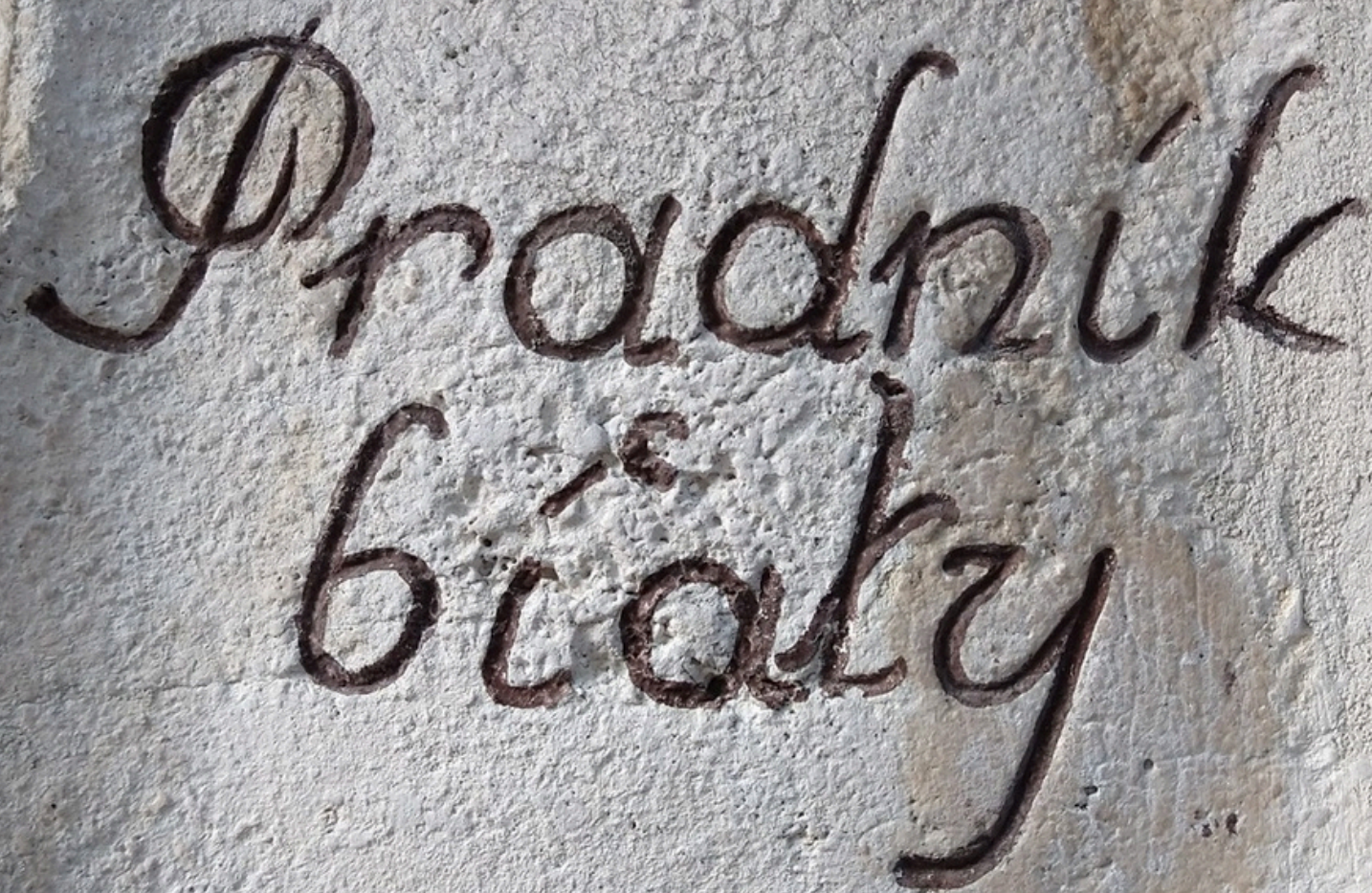

A close-up photograph of a circular stone plaque with a rough, weathered texture. The words "Prądnik" and "biały" are inscribed on the plaque in a dark, cursive script. The plaque is set against a dark green background.

Prądnik
biały

ZOFIA OZAIST-ZGODZIŃSKA

Ekomuzeum Prądnika

z uwzględnieniem twórczości
Marii Pinińskiej-Bereś i Jerzego Beresia

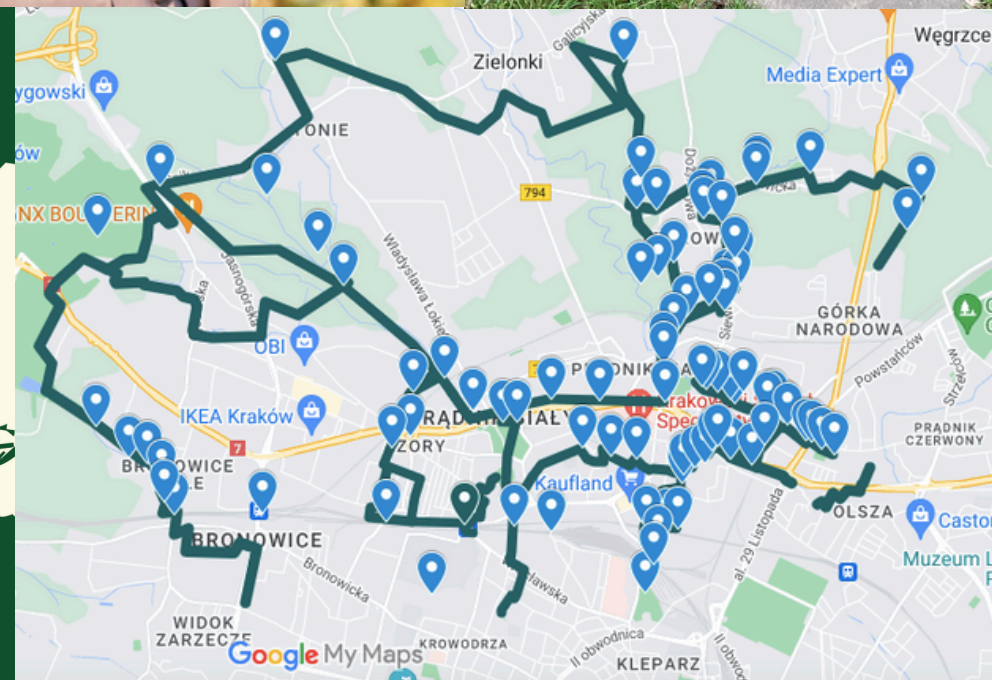
stan w dniu 22.05.2025
dla Rady Dzielnicy IV
Prądnik Biały

Ekomuzeum

- Inaczej: muzeum rozproszone
- Muzeum-sieć; punkty + trasy
- Od lat 60. XX wieku
- Zmiana miast postindustrialnych
- "eko" – równowaga czynników industrialnych, społecznych i przyrodniczych; dostępność; troska o całość przestrzeni i całość społeczności
- Bardzo popularne w Polsce – ok. 50 (z 300 światowych)

Projekt Ekomuzeum Prądnika - 3 elementy:

- Realizacja plenerowa rzeźb i instalacji prądnickich artystów, którzy jako jedyni w swojej twórczości odnosili się do tego, co prądnickie - Jerzego Beresia i Marii Pinińskiej-Bereś
- Wyeksponowanie miejsc prądnickiego dziedzictwa i punktów o znaczeniu dla kultury, w sposób nawiązujący do twórczości wspomnianych artystów
- Trasa piesza i rowerowa łączące wskazane elementy

Pokazanie prądnickiego dziedzictwa poprzez twórczość Jerzego Beresia na przykładzie wątku dyplomacji

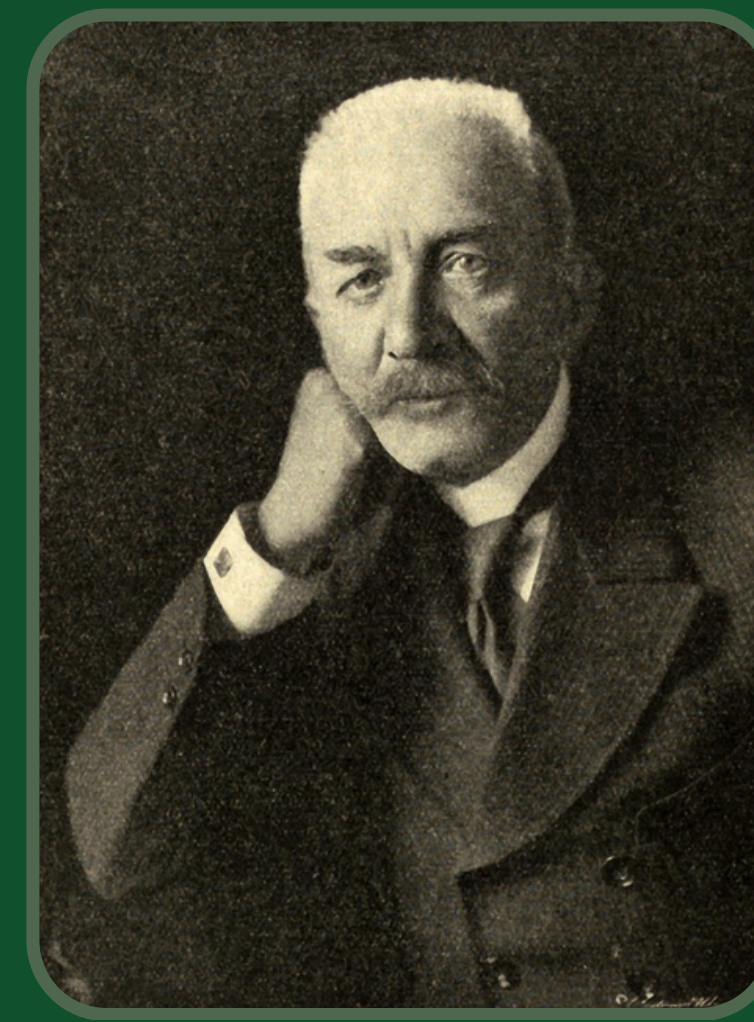
Realizacje
plenerowe

w tym przedmioty
performatywne

Wyeksponowane
miejsca
dziedzictwa

dwór Buszczyńskiego,
ul. Siewana 25

Ważne postaci

Konstanty Buszczyński –
założyciel polskiego
konsulatu w USA, właściciel
wsi Górka Narodowa

Co zyskują mieszkańcy

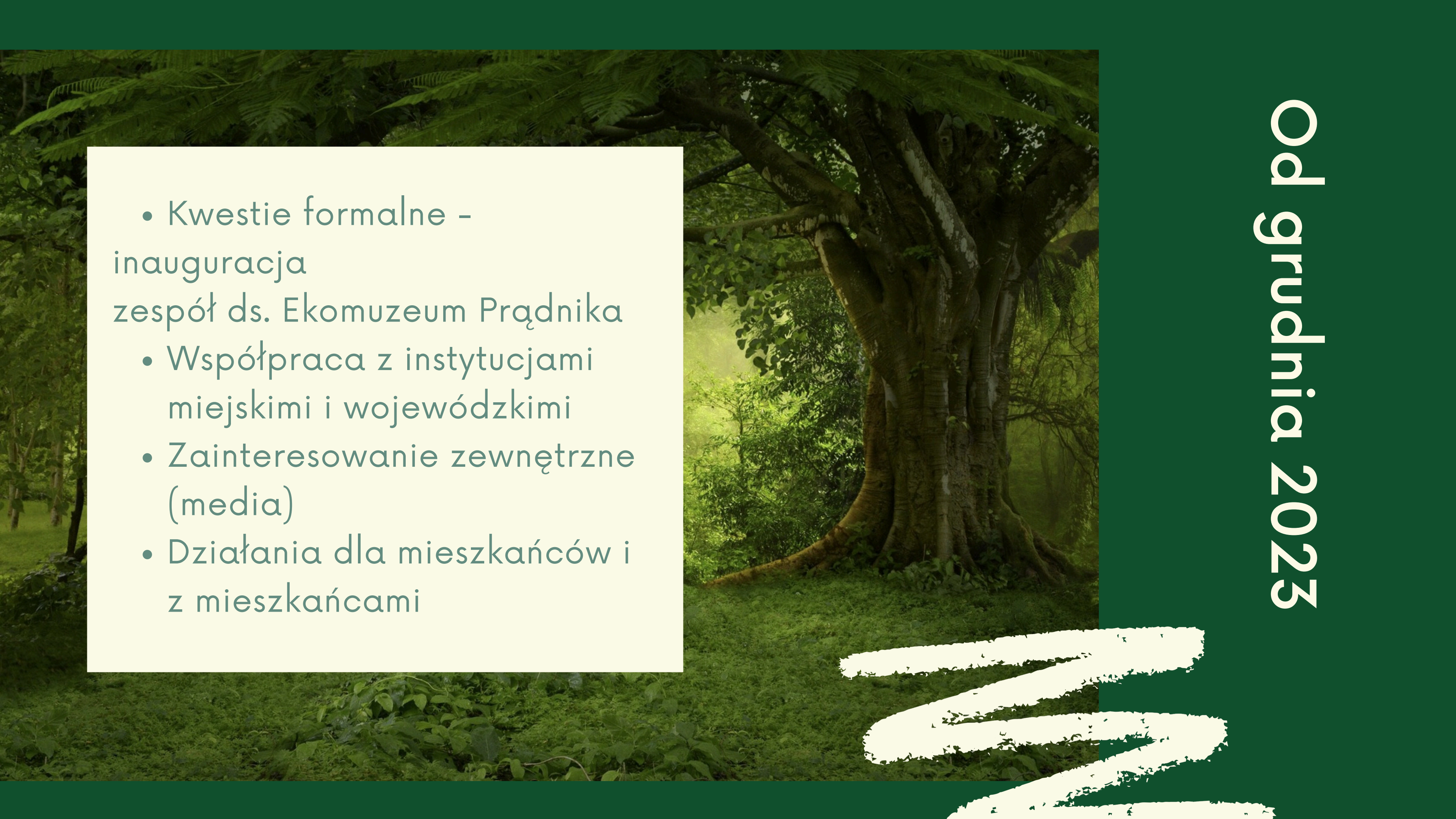
- ZIELEŃ;
- Miasto dla pieszych; "15-minutowe miasto" kontakt z tym, co specyficzne na Prądniku
- Oprócz pojedynczych skwerów – trasy, które je łączą (np. przejście przez Białuchę; trasa z Zielonki-Prądnik Czerwony. Trasy Ekomuzeum będą oznaczone; miasto do odkrywania);
- Dzięki spójnemu przekazowi przestrzeń przestaje być anonimowa, co wpływa korzystnie na jakość życia (profilaktyka zdrowia psychicznego)
- Prądnik przestaje być "zwykłą sypialnią"; informacje o kulturze budujące tożsamość
- Spoty do zdjęć i do rozmów; przestrzeń inkluzywna, dobre sąsiedztwo

Co zyskują decydenci

- Prestiż
- Długofalowe dokonanie
- Dodatkowe środki na realizacje ze środków przeznaczanych na kulturę (np. grant "Rzeźba dla Niepodległej")
- Ułatwienie: raz opracowane oznaczenia w chodniku i tabliczki o ważnych osobach mogą służyć dalej. Projekt jest łatwy do etapowanie w miarę możliwości i środków
- Spójna komunikacja na temat dzielnicy (łatwiej i trwale zapada w pamięć)
- Wsparcie dla mieszkańców dzięki uwzględnieniu ich potrzeb (do nowych mieszkańców najłatwiej dotrzeć przez kulturę i infrastrukturę razem)

Zofia Ozaist-Zgodzińska, Ekomuzeum Prądnika

Od grudnia 2023

- Kwestie formalne – inauguracja zespołu ds. Ekomuzeum Prądnika
- Współpraca z instytucjami miejskimi i wojewódzkimi
- Zainteresowanie zewnętrzne (media)
- Działania dla mieszkańców i z mieszkańcami

A woman in a bright pink dress and a white wide-brimmed hat is performing a ritual in a park. She is standing in a shallow hole in the ground, surrounded by fallen autumn leaves. A crowd of people, mostly women, is gathered around her, watching the performance. Some people are taking photos with their smartphones. The background is filled with trees with yellow and orange autumn foliage. A white rope is strung across the grass to separate the performance area from the audience. A black metal tool, possibly a pitchfork or a similar implement, is visible on the right side of the frame.

Inauguracja Ekomuzeum Prądnika:
X 2024, “Żywy róż”
odtworzenie performansu Marii
Pinińskiej-Bereś

“Czy wiosną róże
zakwitną na różowo?” –
róża zakwitła
21.05.2025
udało się po 44 latach
od pierwszego
performansu

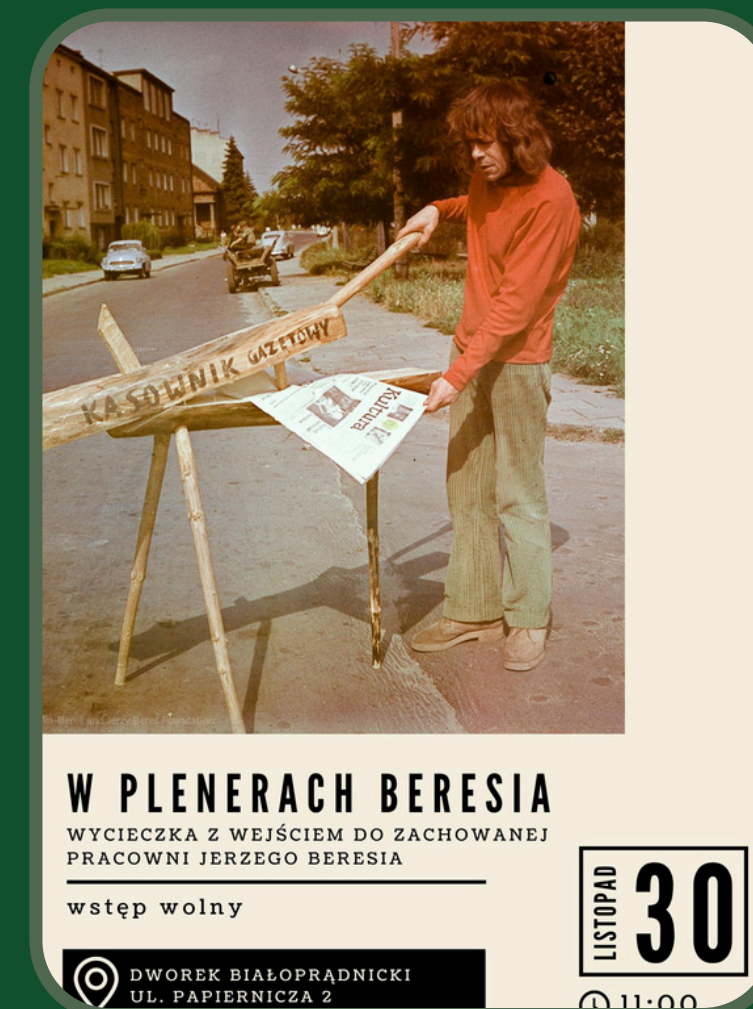
Współpraca z instytucjami

Wystawa
Pinińskiej-Bereś
(nominowana w
O!śnieniach
Onet.pl)

Cricoteka – wystawa
Jerzego Beresia;
program towarzyszący
na Prądniku
“Manifestacja
Romantyczna”

Szkolenie o
Prądniku dla
krakowskich
przewodników
miejskich

Zainteresowanie zewnętrzne - media: Spotkanie w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej

Nagranie jest dostępne na kanale youtube Biblioteki

Zainteresowanie zewnętrzne - media: Spotkanie z cyklu DNA Krakowa (Muzeum Krakowa)

KRAKOWA

Nie tylko na Rynku
– czy potrzebujemy
deglomeracji kultury?

14 listopada (czwartek), godz. 17.30
Muzeum Podgórze

Zainteresowanie zewnętrzne – media:

Radio Kraków 2x

Studio Kultury Krakowa

Dziennik Polski

Gazeta Krakowska

Love Kraków

Zainteresowanie zewnętrzne

- publikacja naukowa w “Ochronie Zabytków”
- zajęcia dla Politechniki Krakowskiej
- i dla Antropologii historycznej UJ –

szerokie zainteresowanie
kadry akademickiej
z różnych dziedzin

DZIEŁA SZTUKI

OCHRONA ZABYTKÓW 2024, NR 2, 145–160
ISSN 2956-6606, DOI: 10.69140/OZ.2024.2.8

Zofia Ozaist-Zgodzińska^{*}
Anna Ozaist-Przybyła^{**}

**Drewniane przedmioty performatywne
Jerzego Beresia. Zamierzenia ekspozycyjne
artysty i idea dzieła a współczesne możliwości
ekspozycyjne**

“**Marka
Radia
Kraków**

.....
EDYCJA XIII
.....

DLA
EKOMUZEUM
PRĄDNIKA
.....

za
współorganizację
odtworzenia performansu
Marii Pinińskiej-Bereś
pod tytułem
Żywy róż
w wykonaniu
Bettiny Bereś
.....

Nagroda Marka Radia Kraków

Działania dla mieszkańców: Podcast - audioprzewodnik po Prądniku

Nagrania są dostępne na kanale youtube Dworku Białoprądnickiego; łącznie 10 odcinków
Każdy odcinek + 1 miejsce i 1 postać z Prądnika

Spacerownik prądnicki

- Mapa – duża, czytelna, przejrzysta
- Oryginalne zdjęcia z Prądnika – każde zdjęcie w "Spacerowniku..." jest z Prądnika
- Słowniczek – pokazuje nazwy ulic i punkty orientacyjne (Bularnia, Brogi)
- Rzeki – naturalne korytarze zielone
- Handout dla osób prowadzących zajęcia (np. nauczycieli)
- Trwałość i wygoda – rozkładanie na płasko, szycie, osobny grzbiet, format

Zofia Ozaist-Zgodzińska

Spacerownik prądnicki

Książka do działania

Promocja Spacerownika:

Promocja Spacerownika:

 Kraków

 Biblioteka
Kraków

Papiernie, fortuny i przygoda

— SPACER PO PRĄDNIKU —

10 maja 2025 | sobota | godz. 11.00
Start: przystanek tramwajowy „Górnickiego” (linie nr 18 i 50)
Meta: Filia „Goty” (nr 57) | ul. ks. J. Meiera 16c

Biblioteka Kraków i Rada Dzielnicy IV Prądnik Biały zapraszają na dwugodzinny spacer historyczny po Prądniku, który poprowadzi Zofia Ozaist-Zgodzińska, autorka książki *Spacerownik prądnicki. Książka do działania*.

Poznamy tajemnice północy Krakowa, m.in. gdzie na Prądniku bywał Joseph Conrad, skąd nazwa *Papierni Prądnickich*, jakie skarby znaleziono na Prądniku i czy prądnicki kopiec Wikingów istniał naprawdę, a może nadal istnieje?

Wstęp wolny, obowiązują zapisy przez formularz dostępny na www.biblioteka.krakow.pl

BIBLIOTEKA KRAKÓW • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

 PRĄDNIK
BIAŁY

 Ekomuzeum
Prądnika

 KRAKÓW
MIASTO LITERATURY
UNESCO

www.biblioteka.krakow.pl
facebook.com/BibliotekaKrakow

Dalsze kroki - 2026: trasa i znaczniki

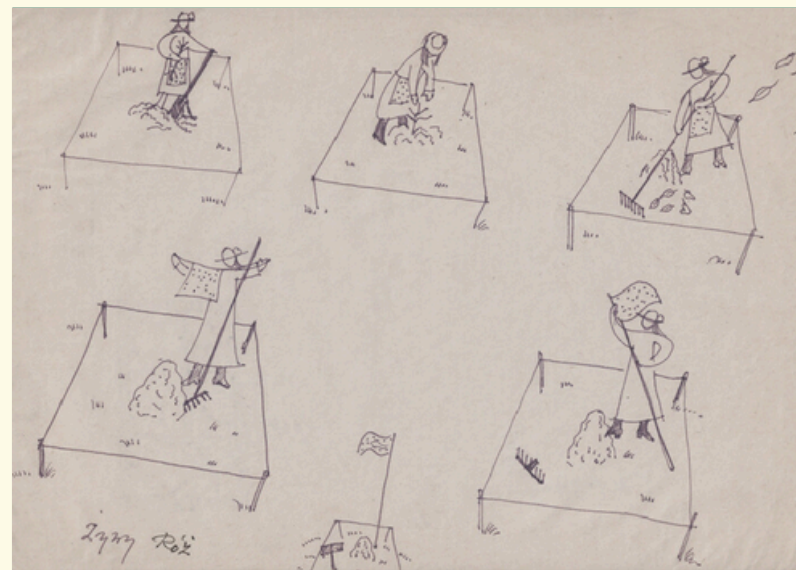

Przykład ze świata: Francja

W miastach jak np. Colmar i Dijon do zabytków prowadzą trasy oznaczone w chodniku w sposób nawiązujący do lokalnego dziedzictwa – rzeźby sowy na katedrze w Dijon oraz rzeźbiarza z Colmaru, który zaprojektował Statuę Wolności. Na Prądniku zaprojektowałam latawiec nawiązujący do performansu Marii Pinińskiej-Bereś.

Trasa - znaczniki

"ŻYWY RÓŻ"
krzak żywej róży danego gatunku

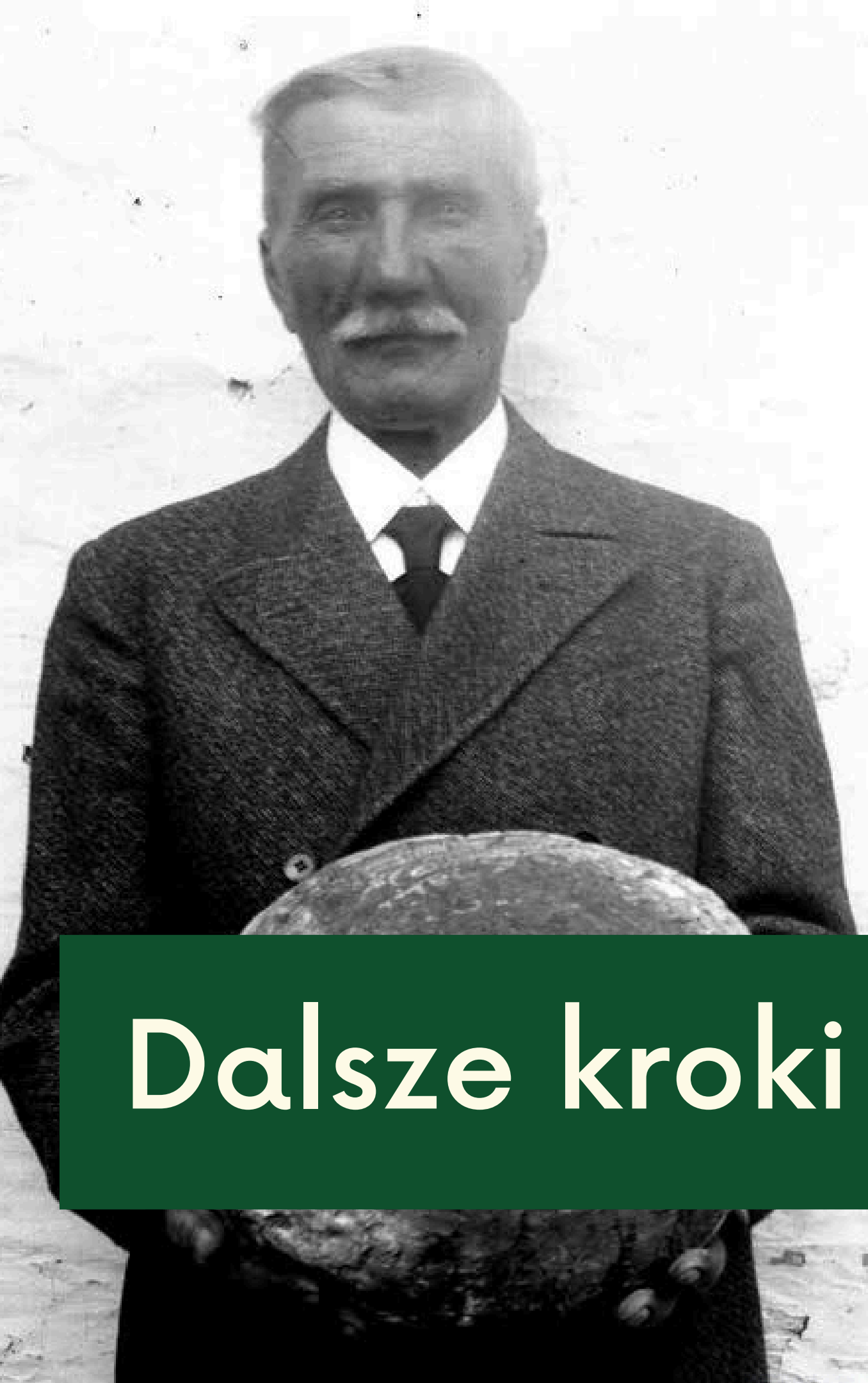
"ANEKSJA KRAJOBRAZU"
kamienie naturalnie barwione
(odmalowanie w ramach akcji
muzeum)

"LATAWIEC - LIST"
znaki w chodniku jak strzałki

Trasa -
znaczniki:
tabliczka +
"Żywy róż"

Dalsze kroki

Zespół przy pełnomocniku Prezydenta Krakowa ds. kultury: koordynacja rozpoczętych działań (np. park Siewna, park przy ul. Czerwonego Prądnika, sieciowanie terenów zielonych, granty KPO, Centrum Rzeźby Polskiej, budżet w roku 2026)

Reklama – wykorzystanie nagrody Radia Kraków

Artykuł w dwutygodniku Kraków i w biuletynie Biblioteki Kraków

12 lipca – wycieczka dla ZZM, wstęp wolny, obowiązują zapisy, z degustacją chleba prądnickiego

Jesień – promocja Spacerownika, spotkanie i wycieczka (Prądnik Biały Zachód, Glogera)

Podsumowanie:

Od 2021:

13 wycieczek z 6 źródeł finansowania

3 parki związane z Ekomuzeum Prądnika zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego przez różne osoby

2 opracowania projektowe z architektury krajobrazu nominowane do branżowych nagród

Pinińska-Bereś zgłoszona jako patronka proponowanego parku XXL przeszła weryfikację IPN
Rzeźba Pinińskiej-Bereś ujęta w projekcie Parku Siewna

Uchwały 2 rad dzielnic
“Spacerownik Prądnicki”

Podcast – audioprzewodnik po Prądniku

“Żywy róż” przy Bunkrze sztuki i inauguracja projektu nagrodzone Marką Radia Kraków

Liczne współprace z prestiżowymi partnerami

Wycieczka do pracowni Jerzego Beresia, grudzień 2024

Współpraca z Fundacją im. Marii Pinińskiej-Bereś i Jerzego Beresia

Dziękuję!

zofia.zgodzinska@gmail.com

Wizualizacja przykładowego placu zabaw
inspirowanego twórczością Marii Pinińskiej-
Bereś

Maria Pinińska-Bereś

- Rzeźbiarka, wykształcona w pracowni Xawerego Dunikowskiego, performerka
- Postanowiła wyeliminować ze swoich rzeźb ciężar, dzięki czemu znalazła nowe formy wyrazu
- Prekursorka światowej sztuki feministycznej, twórczyni zaliczana do II awangardy, tworzyła instalacje w duchu land art
- Korzystała z pracowni przy ul. Siemaszki, następnie przy ul. Pigonia; na Prądniku od roku 1960 do śmierci w roku 1999
- Jej prace są w każdym muzeum narodowym w Polsce; wystawiane na świecie na wystawach czasowych (2022 - Zurych, Wiedeń, 2024 - Lipsk, Stavanger, 2025 Haga)

Artystka i mieszkańcy:

Maria Pinińska-Bereś, Sztandar autorski oraz Towarzystwo Prądnickie, Rozpuszczanie Wisły.

Most na rzece Prądnik w Parku Kościuszki

Jerzy Bereś

- Rzeźbiarz, performer, wieloletni członek II Grupy Krakowskiej
- Zmienił definicję "rzeźby" tworząc przeskalowane instalacje wykorzystujące naturalne ukształtowanie drewna
- Autor "przedmiotów performatywnych", które eksponował wprost na ulicy, w interakcji z sąsiadami i przechodniami
- Prekursor sztuki ekologicznie zaangażowanej; mówił, że jego ciało jest dla niego takim materiałem twórczym, jak drewno
- Na Prądniku w latach 1960-2012
- Jego pracownia przy ul. Siemaszki jest zachowana i służy za miejsce badań nad konserwacją sztuki II połowy XX wieku